

**Individuální projekty
národní pro oblast
terciárního vzdělávání,
výzkumu, vývoje a inovací**

[O PROJEKTU](#)

[AKTUÁLNĚ](#)

[VÝSTUPY](#)

[DALŠÍ IPN PROJEKTY](#)

IPN Metodika „Efektivní systém hodnocení a financování VaVa“ Newsletter č. 6, květen 2015

Obsah

Na konferenci probereme finální výstupy Technopolisu

Úvodník Jitky Moravcové, hlavní odborné garantky IPN Metodika

Připravujeme Zásady hodnocení programů účelové podpory pro VVI

Rozhovor s hlavním autorem návrhu, Ing. Martinem Srholcem, Ph.D.

Čeští experti jeli pro inspiraci do Velké Británie

Postřehy ze studijní cesty za poznáním britského hodnocení REF2014

Výstupy IPN Metodika přehledně

Jednoduchá infografika pro orientaci v komplexních výstupech Technopolisu

Naposledy s Technopolisem – III. Mezinárodní konference IPN Metodika

Zveme Vás na poslední konferenci s Technopolisem v rámci projektu

Tento newsletter si můžete také [stáhnout v PDF](#), anebo si jej kdykoliv [zobrazit v prohlížeči zde](#).

ÚVODNÍK

Na konferenci probereme finální výstupy Technopolisu

Vážené kolegyně a kolegové, milí přátelé,

úvodem tohoto newsletteru bych Vás ráda ještě jednou pozvala na III. Mezinárodní konferenci IPN Metodika, která se koná 14. května 2015 v Olomouci. Budeme zde diskutovat Souhrnnou zprávu Technopolisu a další dokumenty, které prošly třetím kolem veřejné konzultace a jsou zveřejněny i se všemi přílohami na [webu IPN Metodika](#).

Protože výsledkem téměř roční práce Technopolisu na veřejné zakázce „Metodika hodnocení ve VaV a zásady financování“ je rozsáhlý soubor dokumentů, připravili jsme pro Vás jednoduchou infografiku, která přibližuje vztahy mezi jednotlivými výstupy. Naleznete ji uvnitř tohoto čísla a na [webu IPN Metodika](#).

Velké poděkování bych ráda směřovala k dr. Otakaru Fojtovi, který působí jako Senior Science and Innovation Adviser na Britském velvyslanectví v Praze a který zajistil studijní cestu do Velké Británie. Účastníci, prof. Eva Zažímalová (AV ČR), prof. Jiří Málek (RVVI), prof. Karel Melzoch (ČKR), prof. Jiří Chýla, prof. Vlastimil Růžička a dr. Karel Šima (projektový tým), nakoukli pod pokličku těm, kteří hodnocení VaV v Británii připravují a realizují i těm, kteří jsou hodnoceni. Některé jejich postřehy Vám přinášíme v tomto newsletteru. Materiály z cesty uveřejníme na webu projektu a v červnu uspořádáme seminář o zkušenostech účastníků.

Součástí IPN Metodika je i vypracování Zásad hodnocení programů účelové podpory pro vědu, výzkum a inovace, které se chýlí ke konci. Přinášíme Vám rozhovor s hlavním autorem tohoto materiálu, dr. Martinem Srhoľcem.

Přeji Vám příjemné čtení

Jitka Moravcová

Hlavní odborná garantka IPN Metodika

STALO SE V IPN METODIKA

IPN Metodika připravuje Zásady hodnocení programů účelové podpory pro VVI. „Když to jde jinde, půjde to i u nás,“ tvrdí autor návrhu vycházejícího z dobré zahraniční praxe.

V květnu 2015 zveřejní IPN Metodika draft návrhu obecných zásad hodnocení programů účelové podpory pro vědu, výzkum a inovace (VVI). Podle jeho autora, Ing. Martina Srholce, Ph.D., z CERGE-EI, jde o koncept, který Česká republika potřebuje jako sůl: *„Hodnocení v pravém slova smyslu se u nás momentálně v podstatě neprovádí. Návrh má odstartovat změny k lepšímu, aby se u nás hodnocení začalo přibližovat mezinárodním standardům.“* V rozhovoru expert IPN Metodika popisuje cíle návrhu hodnocení, klíčové principy a potřebné systémové změny.

K čemu obecně slouží hodnocení programů účelové podpory pro VVI?

Podpůrné programy jsou pod silicím tlakem ospravedlňovat rozpočet, zvyšovat výkonnost a prokazovat přínos pro společnost. Hodnocení pomáhá nejen zlepšovat programy samotné, ale poskytuje i důkazy o jejich dopadech, které ilustrují smysluplnost vládních intervencí.

Co je cílem návrhu IPN Metodika?

Cílem tohoto dokumentu je na základě nejlepší mezinárodní praxe navrhnout obecné zásady pro hodnocení programů účelové podpory pro VVI v českých podmínkách, a to pro různé etapy programů (ex-ante, průběžné a ex-post) v obecné rovině tak, aby mohly být dále rozpracovány na konkrétní podmínky jednotlivých poskytovatelů a zavedeny jako strategický nástroj pro řízení a plánování systému VVI. Součástí je i náčrt systémových změn z nich plynoucích, které je třeba učinit. Jedná se o vymezení cílového stavu, od kterého jsme sice nyní značně vzdáleni, ale ke kterému je žádoucí směřovat.

Kterých konkrétních nástrojů podpory se týká hodnocení navržené ve Vaší práci?

Programy účelové podpory pro VVI zahrnují všechny přímé nástroje financování skrze granty, dotace a zakázky. Hlavní zaměření tohoto dokumentu je na programy primárně financované z českého státního rozpočtu, a tudíž pod dohledem Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) a potažmo vlády České republiky, nikoliv na programy financované ze zahraničí, například z fondů Evropské unie, ačkoliv prezentované zásady lze lehce zobecnit i mimo tento záběr.

Jakými oblastmi hodnocení se Váš návrh zabývá?

Uvedený text pokrývá otázky toho jaká by měla být i) východiska hodnocení, tj. co je třeba k tomu, abychom měli na čem hodnocení založit, ii) koncept hodnocení, tj. jaké jsou funkce, použití, typy a předmět hodnocení a jaké jsou náležitosti hodnotitelské zprávy, iii) systém hodnocení, tj. vymezení aktérů a jejich rolí, důležitosti zpětné vazby z hodnocení v politickém cyklu, otázky organizace průběhu hodnocení, jeho financování, režimy, následky a ukotvení v předpisech, iv) Metodika hodnocení, tj. jak by měly vypadat hodnotitelské otázky, použití tzv. kontrafaktuálního přístupu k hodnocení a základní přehled používaných metod, v) datová základna, tj. jaké jsou zdroje dat, důležitost používání individuálních dat (mikrodat) a jak by měl fungovat přístup k těmto datům, vi) nezávislost, nestrannost a etika, tj. nástrahy hodnocení, způsobilost hodnotitele, nároky na zadavatele hodnocení a otázky jeho hodnověrnosti a konečně vii) návrhy systémových změn z toho plynoucích.

Zmínil jste potřebu systémových změn. Jaká opatření by podle Vás byla zejména vhodná?

Systémové změny jsou potřeba v oblasti zřetelnějšího rozdělení rolí jednotlivých aktérů v systému hodnocení, v oblasti zajištění kvalifikovaných lidských zdrojů pro hodnocení, v oblasti přístupu k mikrodatům potřebným pro hodnocení a rovněž v otázce financování hodnocení.

Zásady předkládané IPN Metodika staví na nejlepší mezinárodní praxi. Kterými zeměmi bychom se měli inspirovat především?

K zemím s dlouholetou tradicí vysoké úrovně hodnocení účelových programů podpory pro VVI, od kterých je radno se učit, se řadí například severské země Dánsko, Finsko, Norsko a Švédsko, ale i sousední Německo s Rakouskem a tradičně Nizozemí, Velká Británie a Spojené státy americké. Užitečná jsou i

doporučení mezinárodních institucí a asociací jako Evropská komise, OECD a European Network of Innovation Agencies (TAFTIE). Konkrétně jsme čerpali zejména z průřezově laděných zahraničních textů, jako jsou obecné příručky, směrnice a manuály pro hodnocení, tj. *evaluation guidelines, standards and manuals*, které jsou dostupné v anglickém jazyce. Nenavrhujeme žádné světoborné novinky, ale řešení převzatá ze zahraničí, kde vesměs dobře fungují. Není důvod, proč by to jednou nemělo jít i u nás.

Ve druhé části rozhovoru na webu IPN Metodika se kromě jiného dočtete názor doktora Srhoľce na to, co v současné praxi hodnocení programů účelové podpory nefunguje a co je třeba změnit.

Čeští experti jeli pro inspiraci do Velké Británie

Ve dnech 26–28. 4. 2015 se šest předních domácích odborníků na hodnocení VaV zúčastnilo mise IPN Metodika do Londýna. Cílem studijní cesty pořádané ve spolupráci s Britským velvyslanectvím v ČR bylo navštívit Higher Education Funding Council for England (HEFCE), Imperial College London a Royal Academy of Engineering, a načerpat zkušenosti s hodnocením Research Excellence Framework (REF2014). Dojmy naší delegace a doporučení pro ČR Vám přinášíme v tomto článku.

V HEFCE, která zajišťuje hodnocení výzkumných organizací ve Velké Británii, se členové české delegace setkali přímo s ředitelem pro výzkum Dr. Davidem Sweeneym. Ten s nimi prodiskutoval konkrétní průběh hodnocení REF2014. „Zaujalo mě, že veškerý software použitý pro hodnocení si HEFCE zajišťuje vlastními silami,“ poukázal na jednu ze zajímavostí prof. Ing. Jiří Málek, DrSc., místopředseda Rady pro výzkum, vývoj a inovace.

„Česká republika by si měla vzít příklad především z dokonalé logistiky všech operací od plánování, přes sběr dat až po vyhodnocení. HEFCE klade velký důraz na neustálou komunikaci s významnými univerzitami, s velkým předstihem před započítáním sběru dat,“ řekl profesor Málek. **„Klíčová je profesionalita a korektnost na všech stupních, se kterými jsme měli možnost se setkat,“** zdůraznil.

Důkladné plánování britského hodnocení ocenili i další čeští experti. „Pro úspěch

finančně i časově náročného hodnocení REF dodržují ve Velké Británii několik pravidel. Celý proces musí být pečlivě a dlouhodobě připravován. **Podmínky hodnocení, požadavky na předložené informace ze strany hodnocených univerzit, to vše je známo a neměnné v předstihu nejméně 3 let,**“ uvedl prof. Ing. Vlastimil Růžička, CSc. „Hodnocení má výraznou podporu politiků a ministrů příslušných rezortů. Výsledkem pak je, že hodnocené univerzity považují REF za danost a přípravě věnují adekvátní čas a kapacity,“ dodal.

Mgr. Karel Šima, Ph.D., uvítal, že se jednání s HEFCE zaměřila i na význam hodnocení pro celkovou legitimizaci veřejné podpory vědě. **„REF2014 obsahovalo silný prvek „dopadu na společnost“, který dává vědcům možnost argumentovat vůči vládě i širší veřejnosti pro udržení finanční podpory vědy,**“ přiblížil specifikum posledního britského hodnocení.

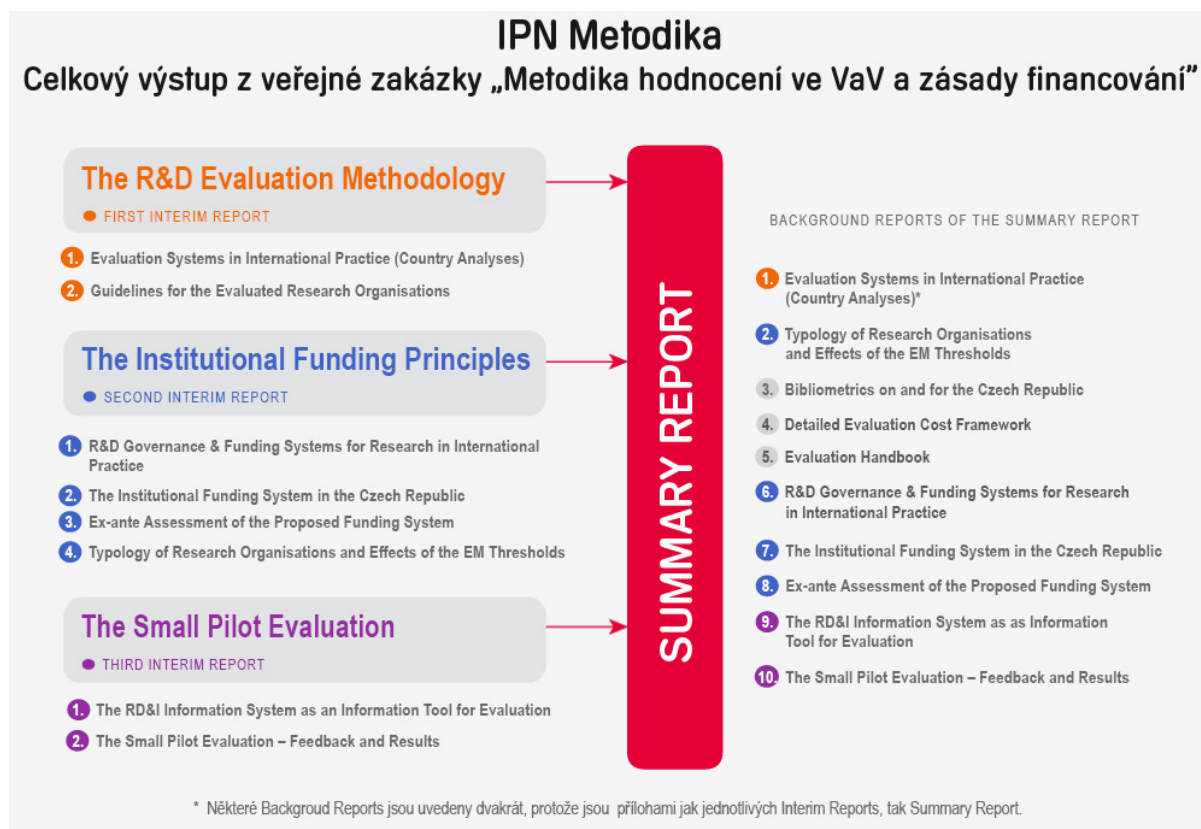
Po návštěvě HEFCE zavítala česká delegace na univerzitu Imperial College London, kde se sešla s pracovníky, kteří zde zajišťovali sběr a odeslání dat pro hodnocení REF2014. „Probrali jsme nejen praktické postupy a náročnost hodnocení ze strany institucí, ale také problematická pravidla hodnocení a způsoby, jak s nimi instituce strategicky zacházely, aby maximalizovaly vlastní cíle,“ kvitoval pohled z druhé strany doktor Šima. Misi pak uzavřela perspektiva aplikační sféry, kterou Čechům poskytl ředitel výzkumných programů z Royal Academy of Engineering.

Výstupy IPN Metodika přehledně

Hlavní výstup IPN Metodika, návrh nového systému hodnocení a financování výzkumných organizací v České republice, zpracovali dodavatelé pod vedením britské firmy Technopolis v rámci veřejné zakázky „Metodika hodnocení ve VaV a zásady financování“. Během své téměř roční činnosti Technopolis vytvořil řadu zpráv a příloh. Pro snazší orientaci v nich přinášíme [infografiku](#), která znázorňuje vztahy mezi klíčovými dokumenty.

Celkový výstup z veřejné zakázky stojí na třech stavebních kamenech, tzv. **dílčích zprávách (Interim Reports, IR)**. První dílčí zpráva představuje návrh metodiky hodnocení výzkumných organizací (The R&D Evaluation Methodology), druhá dílčí zpráva je návrhem systému institucionálního financování (The Institutional Funding Principles) a třetí dílčí zpráva zprostředkovává zkušenosti z pilotního ověření metodiky hodnocení (The Small Pilot Evaluation). Každá z těchto zpráv obsahuje několik příloh, tzv. Background Reports (BR).

Syntézou třech dílčích zpráv je Souhrnná zpráva (Summary Report). Zde čtenář najde nejdůležitější doporučení Technopolisu. Slovy doc. Ing. Daniela Múnicha, Ph.D., garanta IPN Metodika, **jedná se o „kuchařku“ pro institucionální hodnocení**. Součástí Souhrnné zprávy tvoří deset příloh. Původní jsou tři (BR č. 3 – č. 5), zbylých sedm je totožných s přílohami z jednotlivých dílčích zpráv.

> [interaktivní infografika v plné velikosti zde na webu IPN Metodika](#)

UDÁLOSTI

Naposledy s Technopolisem – III. Mezinárodní konference IPN Metodika

Ve čtvrtek 14. 5. 2015 pořádáme v Olomouci III. Mezinárodní konferenci IPN Metodika. Je to poslední konference v rámci prací na veřejné zakázce „Metodika hodnocení ve VaV a zásady financování“. Její dodavatel, společnost Technopolis, v Olomouci představí finální výstupy své roční činnosti, které dohromady tvoří návrh nového systému hodnocení a financování výzkumných organizací v České

republice. Zástupci Technopolisu se rovněž vyjádří k připomínkám z veřejné konzultace k Souhrnné zprávě a ostatním dokumentům a otevřou prostor pro další diskuzi. Těšit se můžete také na vystoupení odborníka na financování výzkumu Paula Hubbarda z Velké Británie, který pohovoří o zkušenostech s financováním na základě hodnocení podle výkonu. **Na konferenci se můžete registrovat pomocí on-line formuláře do 12. 5. 2015.**

Copyright © 2015 MŠMT IPN METODIKA, All rights reserved.

[odhlásit odběr e-mailů](#) [upravit svůj profil odběratele](#)

MailChimp.